

УДК. 330

Марина А. С.

кандидат економічних наук, доц. доцент кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки

Кожемякіна О. М.

здобувач вищої освіти

Національний Авіаційний університет

РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Країна-агресор знищує потенціал України. Сьогодні, в умовах динамічних процесів глобалізації, наша країна втрачає ресурси, потенціал, ефективність тощо.

Ключові слова: економіка, країна – агресор, післявоєнний стан.

Повномасштабне військове вторгнення країни агресора проти України призвело до втрати значної частини економічної сили країни, у просторі якої головними локальними гравцями були протиріччя світової економіки, політики та цивілізації. Це суттєво ускладнює ситуацію, Україна залежить від влади та намірів геополітичних гравців, які знижують рівень її суверенітету, збільшують ризики та створюють загрози для подальшого розвитку. Щодо російсько-української війни, то світ розділений на країни, які активно засуджують російську агресію, запровадили безпрецедентні економічні санкції проти Росії, забезпечують Україну зброєю, надають технічну, фінансову, інформаційну та ідеологічну підтримку; та у країнах, які допустили затримку.

Головним наслідком війни, хоч би як воно визначалося – чи подіями, що викликають нову поразку економічної системи України, чи можливістю змінити вектор розвитку держави, є програш. Тому сьогодні українській владі дуже важливо – прийняти оптимальний план відновлення економіки після війни, який зможе подбати про поступовий вихід країни з кризи, а також матиме рахунок;

По-перше, масштаби військових втрат, що складаються з фінансових та людських втрат, зруйновано інфраструктуру та виробничі потужності, нейтральні природні потенціали, призупинено інвестиційні проекти, знижено попит населення, зруйновано транспортну інфраструктуру, заблоковано порти, введено ліміти у поперечні валютні ліміти. для виплат, як й у вузькості внутрішніх справ зброї, мається на увазі мізерність промислових ресурсів;

- по-третє, зміни у структурі людського капіталу, зокрема, висока частка роботи, вплив людей з-за меж країни та ризик неотримання доходів для значної частини громадян, які виїжджають за кордон з метою економії часу; а також незвичайні зміни щодо оподаткування податкових регіонів.

Прогнози для української економіки дедалі оптимістичніші. Якщо на початку 2023-го Нацбанк очікував, що за підсумками року ВВП України зросте у кращому разі на 0,3%, то зараз регулятор вважає, що зростання ВВП у 2023 році становитиме 2,9%.

Втім становище, як і раніше, доволі хитке. Наприклад, той же НБУ заявив, що його прогноз побудовано на консервативному сценарії. Він враховує продовження активних бойових дій до середини 2024 року та обмеження експорту, пов'язані з припиненням дії Зернової угоди. Крім того, Україна, як і раніше, залежить від міжнародного фінансування, без якого держбюджет просто розсиплеться. У липні 2023 року споживча інфляція в річному вимірі (р/р) і далі сповільнювалася – до 11,3% з 12,8% у червні. У місячному вимірі зафіксовано дефляцію – ціни знизилися на 0,6%. Про це свідчать дані, опубліковані Державною службою статистики України [4].

Фактичні темпи зростання цін були нижчими за траєкторію прогнозу Національного банку, опублікованого в Інфляційному звіті за липень 2023 року [4]. Швидше уповільнення інфляції зумовлювалося більшою пропозицією сирих продуктів харчування, а також подальшим відображенням сприятливої ситуації на валютному ринку та поліпшення інфляційних очікувань у цінах окремих товарів, насамперед імпортованих.

Загалом, подальші перспективи щодо рівня інфляції свідчать лише про те, що досягнення стрімкого скорочення показника неможливе на етапі післявоєнного відновлення, зокрема через зміну чинники пропозиції, що пов'язана із війною, високі світові ціни на енергоресурси та погіршену трансмісію монетарної політики [3].

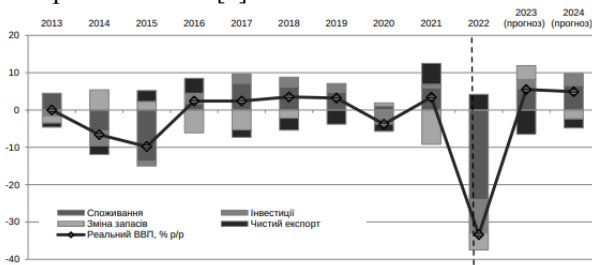

Рис. 1. Динаміка показників, а також внески категорій кінцевого використання в річну зміну реального ВВП, в. п.

Джерело: складено за даними [3]

Однак війна не закінчується, а це означає, що економічні та ділові втрати продовжуватимуться, а наші громадяни продовжуватимуть страждати від негативних і навіть руйнівних наслідків війни.

Таким чином, дотримувачись чіткішої місії розвитку подій та знижуючи ризики безпеки вже наприкінці 2023 року, можна буде отримати такі наслідки від реформ у 2023-2025 роках;

- стримування спаду виробництва товарів та послуг, збільшення обсягів виробництва товарів (особливо промислової переробки) та послуг,

будівництво нових інноваційних проєктів, підвищення інтенсивності виробництва знань;

- реконструкція, модернізація виробничих чи частково зруйнованих об'єктів інфраструктури;

- ремонт порушених ланцюжків поставок продукції, розширення логістичних потужностей;

- Збереження власності в умовах інфляційних процесів.

У ході проведеного дослідження встановлено, що економіка України перебуває у стані безпрецедентної кризи. Показниками цього є значне зниження реального продажу, динамічне зростання інфляції, уповільнення ділової активності тощо. Пріоритетним завданням для уряду та бізнесу України залишається співпраця у напрямі війни та формування кращого способу відновлення економічної системи після війни.

Список використаних джерел:

1. State Statistics Service of Ukraine (2022) Statystychna informaciju [Statistical information], available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

2. The World bank, the Government of Ukraine, the European Union, the United Nations

3. Інфляційний звіт / Національний банк України, Київ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Inflation_Report_for_Experts_pr_2022-Q2.pdf?v=4 (дата звернення: 15.09.2022)

4. НБУ (<https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-lipen-2023-roku>)